

דְּבָרֵי יִשְׂרָאֵל

פְּרָשַׁת הַשְּׁבוּעַ לַעֲרֵי הָעֶזְרָא

גליון ת"מ 440

ערוך ע"י ישראל שלום דבורץ
בהוצאת מכון דברי יושר

פּוּרִים וּמַגֵּלַת אֶסְתֵּר תשפ"ה

מַגֵּלָה לְדוֹרוֹת

דְּבָרִים שְׁלוֹמִידִים מִהַמַּגֵּלָה

הַרְצוֹן לְכָלוֹת אֶת הַיְּהוּדִים בְּדֶרֶךְ
זוֹ, דּוֹמָה לַרְצוֹנָם שֶׁל אַחֲשׁוּרוֹשׁ
וְהֶמֶן, אֲשֶׁר רָצוּ לְכָלוֹת אֶת
הַמְּצִיאֹת וְאֶת הָרוּחַ הַיְּהוּדִית,
אֲמָנָם הֵם חֲשָׁבוּ לַעֲשׂוֹת זֹאת עַל
יְדֵי הַשְּׁמֵדַת הַגּוֹפִים, אֲבָל אַחֲרֵיהֶם
קָמוּ וְקָמִים כָּאֵלוּ שֶׁהִבִּינוּ
שֶׁהַשְּׁמֵדַת הָרוּחַ הַיְּהוּדִית בְּלִי הַגּוֹף הִיא נִרְאִית כְּיוֹתֵר
אִפְשָׁרִית רַחֲמָנָא לִיצְלוֹן, וּבְכָל כָּחַם הֵם מְנַסִּים לְהַגִּיעַ
לָזֶה.

וּכְבֶּר הִזְהִירוּ אוֹתָנּוּ חַז"ל עַל כֵּן כִּי גָדוֹל הַמַּחֲטִּיאוֹ יוֹתֵר
מִהַהוֹרָג.

שְׁמוֹ שֶׁל עַם יִשְׂרָאֵל לֹא מִזְכֵּר בַּמַּגֵּלָה כָּלֵל, מִזְכֵּר עִם
מִרְדְּכִי, מִזְכֵּר יְהוּדִים, אֲבָל לֹא הֵשֵׁם יִשְׂרָאֵל.

הַמַּגֵּלָה מְסַפֶּרֶת אֶת סִפּוּרוֹ שֶׁל עַם שֶׁנִּבְדַּל מִכָּל אֲמוֹת
הָעוֹלָם, וְשׁוֹנָה מֵהֶם בְּכָל מִכָּל כֹּל וְאִינוּ מְנַסֶּה לְהִדְמּוֹת
אֲלֵיהֶם כָּלֵל, וְהָעַם הַזֶּה מִכְּנֵה "יְהוּדִי".

אָנוּ מוֹצְאִים שְׁנֵי סוּגֵי שְׁנָאָה לְעַם יִשְׂרָאֵל, יֵשׁ שְׁנָאָה
אֶחָת כָּלִפִּי הַיְּהוּדִים - אֵלוּ הַמִּתְנַהֲגִים עַל פִּי דַת יְהוּדִית
וְשׁוֹמְרִים תּוֹרָה וּמִצְוֹת, וְיֵשׁ שְׁנָאָה כָּלִפִּי כָּל מִי שֶׁהוּא
מִזְרַע יִשְׂרָאֵל יִקְרָא.

הַשּׁוֹנְאִים אֶת הַיְּהוּדִים, שׁוֹנְאִים אֶת הַמְּצִיאֹת בָּהּ יֵשׁ
אֲנָשִׁים שְׁשׁוֹמְרִים תּוֹרָה וּמִצְוֹת, וְהַשּׁוֹנְאִים אֶת זֶרַע
יִשְׂרָאֵל, אֵינָם מוֹכְנִים לְסִבֵּל מְצִיאֹת שֶׁל בְּנֵי אֲבִרָהֶם
יִצְחָק וְיַעֲקֹב עַלִּי אֲדָמוֹת.

בַּמַּגֵּלָה יֵשׁ לָנוּ אֶת שְׁנֵי סוּגֵי הַשּׁוֹנְאִים.

אַחֲשׁוּרוֹשׁ הִרְשָׁע רָצָה בְּכָל כָּחוֹ לְהִטְמִיעַ אֶת עַם יִשְׂרָאֵל
בְּתוֹךְ אֲמוֹת הָעוֹלָם וּלְהַעֲבִיר אֶת כָּל הַיְּהוּדִים מִדָּתָם,
וְעַל כֵּן, אוֹמֵר הַבַּיִת הַלּוֹי, כְּאֲשֶׁר הֶמֶן בָּא אֵלָיו עִם
הַהֲצָעָה לְאֵבֶד אֶת הַיְּהוּדִים, הַבֵּין אַחֲשׁוּרוֹשׁ אֶת מָה
שֶׁהוּא רָצָה לְהַבִּין, שֶׁהֶמֶן יִצְלִיחַ לְהִטְמִיעַ אֶת הַיְּהוּדִים
בְּתוֹךְ הָאֲמוֹת וְכֵן הֵם יֵאָבְדוּ.

מִבְּחִינַת אַחֲשׁוּרוֹשׁ אֵין צֶרֶךְ לְהַשְׁמִיד אֶת הָעַם, אֲלֹא דִי
בְּלֵאבָדּוֹ, שְׁלֹא יִמְצָא אָדָם שׁוֹמֵר תּוֹרָה וּמִצְוֹת, וְעַל כֵּן
שֶׁשׁ וְשִׁמְחָה לְהַסְכִּים לְהַצָּעַת הֶמֶן.

מַגֵּלַת אֶסְתֵּר הִיא מַגֵּלָה שֶׁהִנָּסְתֵּר בָּהּ
יוֹתֵר מִהַגֵּלוֹי וְהִיא מְלֵאֵת רִמְזִים
וְסוּדוֹת שֶׁחֵלֶק מֵהֶם הִתְגַּלּוּ לָנוּ עַל
יְדֵי חַז"ל וְרַבּוֹתֵינוּ הַקְדַּמּוֹנִים.

לֹא הָפֵל נִכְתֵּב בַּמַּגֵּלָה, אֲלֹא רַק מָה
שֶׁנִּצְרַךְ לְדוֹרוֹת, וּמָה שֶׁצָּרִיךְ לְדַעַת
לְדוֹרוֹת זֶה לֹא הַסִּפּוּר הַהִסְטוֹרִי

שֶׁהִיָּה כָּבֵר, אֲלֹא דְבָרִים שֶׁמִּבִּיאִים תּוֹעֵלַת וְצוּי לְכָל
הַדּוֹרוֹת שֶׁהֵיוּ וְיִהְיוּ אַחֲרֵי נִסַּי הַפּוּרִים.

עַד כִּדִּי כֵן שֶׁחֵלֶק מִלְּשׁוֹן הַמַּגֵּלָה נִכְתֵּב בְּלִשׁוֹן הוֹנָה אוֹ
עֲתִיד, מִמֶּשׁ לֹא כִסְפּוּר שֶׁכָּבֵר הָיָה אִי פַעַם.

בְּסִתְרֵי הַמַּגֵּלָה רְמוּזִים רִמְזִים אֲשֶׁר מִתְגַּלִּים לְלוּמְדֵי
הַתּוֹרָה הָאֲמִתִּיִּים שְׁעִינֵיהֶם, לְבָם וּמַחֲשַׁבְתָּם טְהוֹרִים,
כִּי־צֵד לְהִתְנַהֵג בְּכָל דּוֹר וָדוֹר.

כִּי בְּכָל דּוֹר בְּזִמְנֵי הַגָּלוּת קָמִים עַל עַם יִשְׂרָאֵל בְּכָלֵל וְעַל
לוּמְדֵי הַתּוֹרָה בְּפֶרֶט, רְשָׁעִים כְּאַחֲשׁוּרוֹשׁ וְהֶמֶן, אֲשֶׁר
בְּדֶרֶכֶם שׁוֹנוֹת וּמִשְׁנוֹת וּבִמְעָשִׁים מְגוֹנִים, מְנַסִּים
לְהַשְׁמִיד לְהַרוֹג וּלְאַבֵּד אֶת כָּל הַיְּהוּדִים טַף וְזָקֵן, אֲנָשִׁים
וְנָשִׁים.

יֵשׁ רְשָׁעִים הַחוּרְשִׁים מְזִימוֹת כִּי־צֵד לְהַרוֹג וּלְרַצֵּחַ יְהוּדִים
וְיֵשׁ כְּאֵלוּ הַשּׁוֹקֵדִים יוֹמָם וָלַיְלָה לְשַׁכְּלֵל מְזִימוֹת בְּסִתְרֵי
וּבִגְלוֹי, כִּי־צֵד לְהַשְׁמִיד אֶת כָּל הַמַּהוּת שֶׁל הַיְּהוּדִים מִנֶּעַר
וְעַד זָקֵן טַף וְנָשִׁים, וְאִם לֹא בְיוֹם אֶחָד, אֲזַי הֵם מִמְתִּינִים
בְּסִבְלָנוֹת לְכַמָּה שָׁנִים.

חַז"ל בְּמִדְרַשׁ רַבָּה עַל הַמַּגֵּלָה כּוֹתְבִים מִפְּרֵשׁ שֶׁהִתְאָר
יְהוּדִי, אִינוּ תֹאֵר אוֹטוֹמָטִי לְכָל מִי שֶׁנּוֹלַד לְאִמָּא שֶׁהִיא
מִבְּנֵי אֲבִרָהֶם יִצְחָק וְיַעֲקֹב, אֲלֹא הוּא בָּא לְתֹאֵר אָדָם
שֶׁמִּיחַד אֶת שְׁמוֹ שֶׁל הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא בְּעוֹלָם, וְאִינוּ
כּוֹרֵעַ וְאִינוּ מִשְׁתַּחֲוֶה לְשׁוֹם דְּבָר אַחֵר!

לְכוּ מִקְבֵּל מִרְדְּכִי אֶת הַתֹּאֵר אִישׁ יְהוּדִי, אִפִּילוּ שֶׁהוּא
מִשְׁבֵּט בְּנִימִין.

כְּאִמּוֹר, בְּכָל דּוֹר וָדוֹר קָמִים עֲלֵינוּ לְכָלוֹתָנוּ, וְיוֹתֵר
מִשְׁקָמִים לְכָלוֹת אֶת הַגּוֹף, קָמִים עֲלֵינוּ לְכָלוֹת אֶת הָרוּחַ
הַיְּהוּדִית שֶׁמִּיחַדָּת אֶת שְׁמוֹ שֶׁל הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא
בְּעוֹלָם וְאִינָה כּוֹרֵעַת וְאִינָה מִשְׁתַּחֲוֶה לְשׁוֹם דְּבָר אַחֵר.

מגלה לדורות

דברים שלומדים מהמגלה

לדעת שאין שום דבר בעולמנו שהוא "בדרך הטבע", אפילו נס כזה של מגלת אסתר, אינו טבע, כלשון הרמב"ן.

אין ספק שאם כלנו גדולים וקטנים, נערים וזקנים, נחיה בארץ חיים כזה, נאמין בזה, נזכה שיעשה לנו נסים כמו שעשה לאבותינו בימים ההם, בזמן הזה.

מגלות מגלות של גלויים ולמודים נכתבו ונאמרו בפרושי המגלה על ידי רבותינו בכל הדורות, אחד הלמודים ממגלת אסתר מביאים בשם החפץ חיים זצ"ל.

כל הנסים שנעשו לישראל בכל הזמנים רשומים היה נכר רק בעת שכלם ראו בחוש וממש ממשו בידים את הנס. אבל האמת הוא שכל נס ונס מסדר מגלגלי מארעות שונים שקדמו לו בזמן, אבל מאחר שכל מארע הוא רק חלק מהנס, לכן אין אנו יכולים לראותו ומכל שכן שאין אנו יכולים למששו בידים.

עינינו רואות ואזנינו שומעות רק בעת בו יופיע פרק המארע האחרון, ואז מתלכדות כל חליות המארעות שקדמו ונעשו לאחדים, והנס בשלמותו מופיע בכל זהרו וגדלו.

הנה לפנינו, למשל, נס פורים, ראשיתו במארע שאיש לא שם לב אליו, המארע שבגתו ותרחש שני סריסי המלך אחשורוש בקשו לשלח יד במלך ולמרדכי היהודי שיזע שבעים לשון נודע הדבר והציל את חיי המלך.

המארע כשלעצמו לא היה בו אף שמץ נס לישראל. וכן הדבר, כאשר נדדה שנת המלך, גם בזה לא נראה כל רמז על נס כי הלא מעשים שבכל יום שמפני סבה זו או אחרת, השינה נודדת וכיון שנודדת שנת המלך השתדלו עבדיו לקרא לפניו ספורי מעשיות מימים עברו, ובדרך "מקרה" הוציאו מארון הספרים את ספר הזכרונות שהיה כתוב שם המארע הראשון עם מרדכי.

וכאשר שאל המלך מה נעשה יקר וגדולה למרדכי על זה, ענהו הנער המשרת לפי תמו, שלא נעשה עמו דבר וגם בזה אי אפשר לראות רמז על איזה נס.

מתי ידעו הכל כי נס גדול קרה?

כאשר התלכדו כל המארעות יחד, אז הבינו כולם, כי הנס התחיל מעת ששמע מרדכי את דברי בגתו ותרחש, וכל המעשים שקרו אחרי זה, הם היו החוליות של השלשלת הארקה הזאת ששמו הוא נס פורים.

בעצם, אם מתבוננים בדברי החפץ חיים, אנחנו חוזרים שוב ונזכרים בדברי הרמב"ן שהבאנו למעלה, כי הם בפעל מכונים לדבר אחד.

פורים שמח!

המן הרשע לא היה מוכן להסתפק בכך, כי ידע המן שישראל אף על פי שחטא - ישראל הוא, ויום אחד יתעורר הניצוץ היהודי והוא יחזר למוטב, וישוב בתשובה לקים את התורה והמצוות, שאחת מהם היא מחית עמלק.

על כן הרשע הערמומי הזה לאחר שקבל את הסכמת אחשורוש לאבד את היהודים, הוא שולח מכתבים בהם הוא מתרגם את הסכמת המלך, לגזרת השמדה והריגה לכל אשר בשם ישראל יכנה.

הרמב"ן בסוף פרשת בא אומר שאנחנו צריכים לדעת ולחיות על פי המציאות הזאת, שאין לאדם חלק בתורת משה רבנו, עד שנאמין בכל דברינו ומקרינו שכלם נסים אין בהם טבע ומנהגו של עולם, בין ברבים בין ביחיד, אלא אם יעשה המצות יצליחנו שכרו, ואם יעבור עליהם יכריחנו ענשו, הכל בגזרת עליון!

אין לאדם חלק בתורת משה, אלא אם כן הוא יאמין שהכל בגזרת עליון, וזה תלוי במעשיו של האדם, אם יעשה מצוות יהיה לו שכר ואם לא, רחמנא ליצלן, נכרת. זאת אומרת שכל מעשה המגלה מתחלטה ועד סופה לא היה נס מיחד, אלא הכל היה תלוי במעשיהם של היהודים שבאותו הדור.

לא שבגלל שאחשורוש היה רשע והמן היה צורר, לכן הם גזרו להשמיד ולהרג ולאבד את כל היהודים.

אלא בגלל שהיהודים שבאותו הדור עברו עברה חמורה, לכן נגזר עליהם בשמים ענש כזה חמור.

וכאשר הם שבו בתשובה שלמה, הם נצלו מהענש.

גם הענש הוא נס, וגם ההצלה היא נס, אותו נס מתחלת המגלה ועד סופה.

הנס הזה שמוביל את עם ישראל מאז היותו לעם, הוא מתחיל בתחלת המגלה וממשיך עד סופה, והוא לא נגמר שם, הנס הזה, המציאות הזאת ממשיכה לדורי דורות, גם בזמן הזה.

אם מישהו קם עלינו לכלותינו, אם זה כלוי הגוף, ואם זה כלוי הנפש, זה הכל בגלל המעשים שלנו.

זה מה שאנו למדים מהמגלה, שאין זה טבע, אלא נס, נס נסתר, אבל נס, והנסים הנסתרים הם יסוד התורה כלה!

נתבונן בפסוקי המגלה, במדרשיה הנפלאים, בפרושיה הרבים ונשכיל להבין ולדעת כי ההסתר שבמגלה מגלה לנו דרך חיים של יהודי.

מה היא אותה דרך חיים?!

יהודי - ליחד שמו יתברך בעולם ולא יכרע ולא ישתחוה לשום דבר שאינו ביסוד יחוד שמו של הקדוש ברוך הוא.